

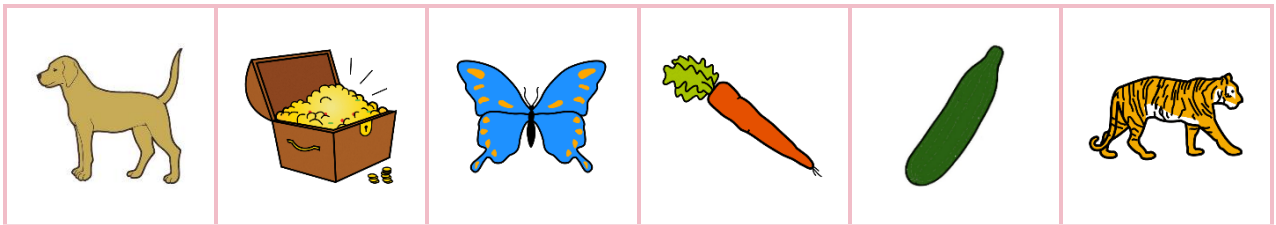
R-äänteen harjoittelu

Otollisin aika R-äänteen harjoittelulle on noin 6-vuotiaana.

R-äänteessä kielen kärki nousee yläetuhampaiden taakse hammasvallille. D äänny samassa paikassa kuin R, joten se on hyvä apuääne R:n etsimiseen. D:n tulee olla napakka (huomaa ero D:n ja T:n välillä). Äänneharjoittelu toteutetaan lyhyinä puheleikkiketkinä n. 5–10 minuuttia kerrallaan, 3–5 kertaa viikossa. Muulloin puhevirheestä ei huomautella eikä korjailta lapsen puhetta ennen kuin on aivan varmaa, että lapsi osaa lausua äänteen oikein. On tärkeää, että harjoittelu on kivaa. Peili on hyvä apuväline harjoituksia tehdessä.

Harjoitellaan R:n kuuntelemista ja erottamista sanoissa

Luettele lapselle sanoja ääneen yksi kerrallaan. Miettikää yhdessä, kuuluuko sanassa R. Aikuinen voi myös sanoa lapselle R-sanoja oikein tai "hassusti" (esim. koira – koila). Lapsi näyttää tai kertoo, kummalla tavalla aikuinen sanoi sanan. Lapselta ei vielä tässä vaiheessa odoteta R:n sanomista oikein.

Harjoitellaan kielen liikkuvuutta sekä kielen ja leuan liikkeiden eriytymistä

- Huom! Tarkkaile harjoituksissa, ettei leuka liiku kielen mukana ylös-alas! Jos leuka lähtee liikkumaan kielen mukana, laita poskihampaiden väliin esim. hammasharjan varsi, jäätelötikku tai lapsen oma sormi, joka vakauttaa leukaa.

- Hissiharjoitus: Liikuta kieltä ylös-alas yläetuhampaiden takaa alaetuhampaiden taakse. Pidä suu auki ja leuka paikallaan. Jos leuka lähtee liikkumaan kielen mukana, laita poskihampaiden väliin esim. jäätelötikku tai lapsen oma sormi vakauttamaan leukaa

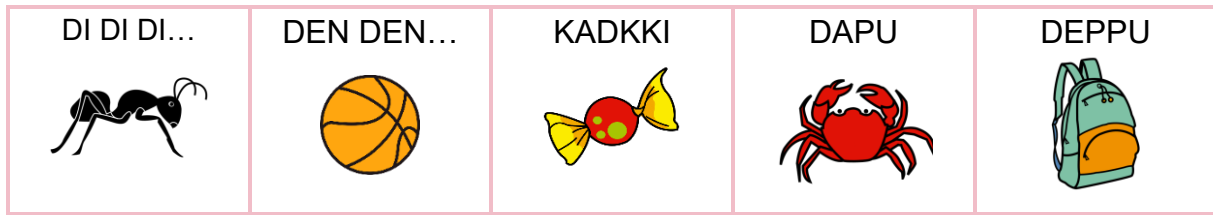
- Juuttunut kieli: Kielen kärki "liimataan" yläetuhampaiden taakse. Leuka liikkuu ylös alas, mutta kieli pysyy kiinni hammasvallissa.

Harjoitellaan D-tavuja ja D-kieltä

- Tavoite on tuottaa napakkaa ja nopeaa D-äännettä tavuissa. Aloitetaan tuotto hitaasti ja taitojen kehittyessä nopeutta ja voimaa kannattaa lisätä. Tee DN DN-harjoituksia myös selällään maaten, jolloin kieli menee helpommin oikeaan paikkaan ja täry voi syntyä vahingossa.

- D-kieli tarkoittaa sitä, että R korvataan napakalla D-äänneellä. Jos alla olevat sanat onnistuvat, voit kokeilla sanoa myös koida, puudo, hattada, makkada, kadkki, podkkana.

Täryn löytyminen

Kun D-äänneen tuotto onnistuu napakasti ja nopeasti, R-äänneen täryä voidaan koittaa hakea painokkailla D'N, D'N, D'N -toistoilla. Mielikuvana voi käyttää esim. auton käynnistystä. Harjoitusta kannattaa kokeilla myös selällään maaten, jolloin kieli menee helpommin oikeaan paikkaan, ja täry voi syntyä vahingossa.

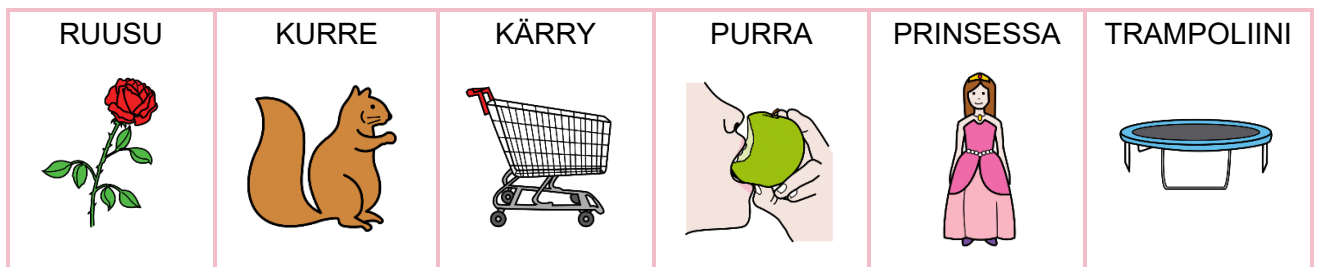
R-äänne tavuissa

Harjoitellaan R-äänneen tuottamista tavuissa. Tarvittaessa D-äännettä voi käyttää apuäänneenä

- ANDRAA, ENDREE, INDRII, DROO, DRAA, DREE

R-äänne sanoissa

Kun R-äänne onnistuu tavuissa, kokeillaan tuottaa R myös sanoihin. Kokeillaan tuottaa R:ää sanan alussa (Ruusu), kaksoiskonsonanttina sanan keskellä (HaRRi) ja eri konsonanttiyhtymissä (PRinsessa, TRampoliini). Tarvittaessa harjoituksissa voi ensin käyttää D:tä apuäänneenä (druusu).

R-äänne yleistäminen puheeseen

Kun R alkaa sujua harjoituksissa, yritetään R hiljalleen vakiinnuttaa lapsen arkipuheeseen. Uuden äänneen harjoittelu voi olla pitkä prosessi, joten on tärkeää, että aikuinen on kärsivällinen sekä muistaa kehua ja kannustaa lasta.

- Lapsen kanssa sovitaan jokin lyhyt hetki, jolloin R-äänneen käytöstä saa muistuttaa (esim. automatka, pelihetki, iltapala).
- Sovitaan esim. 3 arjessa usein toistuvaa sanaa, joissa R:n tuottamiseen kiinnitetään huomiota.
- Vältä R:stä muistuttelua muissa kuin sovituissa tilanteissa, jottei lapsi turhaudu